

ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Prövningsnämnden

Norragatan 17, AX-22100 Mariehamn

Tel. växel (018) 528 600, Fax. (018) 528 601

E-post: kansliet@amhm.ax / www.amhm.ax

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer   Diarienummer
ÅMH-Pn 20/14   2014-0048

Beslutsdatum
10.09.2014

Sökanden

Haga Kungsgård Lantbruk Ab
Mangelbovägen 19
Godby

Ärende

Ansökan avser tillstånd för djurhållande verksamhet med minst 150 djurenheter på fastighet 736-408-1-4 i Haga by, Saltvik. Verksamheten omfattar ca 240 mjölkkor, 195 ungdjur över 8 månader och 85 ungdjur under 8 månader. Tillståndsplikt för väsentlig utvidgning av verksamhet föreligger enligt 11§ landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen.

Beslut

Miljö tillstånd

ÅMHHM beviljar med stöd av 17 § 1 mom. i miljöskyddslagen tillstånd för utökad verksamhet avseende djurhållande verksamhet med minst 150 djurenheter på fastighet 736-408-1-4 i Haga, Saltvik.

Giltighet

Detta tillstånd gäller tillsvidare.

Tillståndshavaren ska inkomma med en ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkor senast 31.12.2024. Om ansökan om revidering av tillståndsvillkor inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 21 § 2 mom. e punkten miljöskyddslagen.

Efter att detta beslut vunnit laga kraft upphör miljö tillstånd ÅMH-Pn 35/12 beviljat den 14.11.2012 att gälla.

Ersättning

ÅMHHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor och föreskrifter utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning, MKB, i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning, ändrad genom ÅFS 2010/77. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen:

Allmänt

1. Tillståndshavaren är ansvarig och ska ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan. Stallar, gårdsplan och andra konstruktioner ska hållas i sådant skick att miljöförorening, olyckor och olägenhet för människors hälsa förebyggs och begränsas. Djurstallarnas storlek och utformning ska stå i proportion till antalet djur och skötas så att risk för luktspridning och risk för förorening av vattenmiljön förhindras. Stallarnas skick ska kontrolleras regelbundet och underhållas vid behov.
7 § och 24 § e punkten miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen
2. Verksamhetsutövaren ansvarar för att det i proportion till antalet djur finns tillräcklig lagringskapacitet för gödseln. Lagringskapaciteten för gödsel ska vara så stor att den rymmer den gödsel som ansamlats under 12 månader avräknat den spillning som under samma betessäsong blir kvar på betesmarken eller under växtsäsong sprids på växande gröda. Gödseltankarna ska även rymma strö, tvättvatten, regnvatten och annat likvärdigt vatten som leds till gödselsystemet.
4 § 1 mom. Ålands landskapsregeringsbeslut (2000:79) om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket (nitratbeslutet)
3. För att förebygga risk för läckage och spill vid gödselhantering ska gödselplattor, gödselbrunnar och gödselrännor vara täta. Konstruktionerna och anläggningarna ska vara sådana att inget läckage uppstår i samband med tömning av gödseln.

Ifall det i anslutning till ladugårdarna tvättas utrustning som är avsedd för transport och spridning av gödsel eller djurtransporter, ska tvättningen ske på tätt underlag. Tvättvattnet ska ledas till en gödselbrunn eller motsvarande anordning.

Flytgödselbassänger ska förses med stabilt svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna och utformas så att påfyllning sker underifrån.

Konstruktionernas täthet och skick ska kontrolleras och dokumenteras regelbundet eller minst varje gång dessa töms. Av säkerhetsskäl ska brunnar utan tättslutande tak omgärdas av staket.

Tillståndshavaren ska inkomma med ritning över, samt placering av gödselplatta till ÅMHM för godkännande senast 31.12.2014.

24 § a punkten miljöskyddslagen, 4 § 2 mom. och bilaga 3, 3 punkten nitratbeslutet

4. Pressvatten som uppkommer vid ensilering ska uppsamlas i tät brunn eller motsvarande och behandlas på samma sätt som gödsel.

7 § 3 mom. nitratbeslutet

5. Tillståndshavaren ska med avseende på skydd av yt- och grundvatten tillse att tillräcklig spridningsareal i proportion till antalet djur finns att tillgå. Arealen ska beräknas utifrån de krav på gödselspridning som ställs i lagstiftning om utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket. Om spridning på åkermark inte kan ske ska gödseln omhändertas av godkänd mottagare.

4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen, 5-6 §§ nitratbeslutet

6. Tillståndshavaren ska tillse att spridning av gödseln sker i enlighet med nedan angivna krav:

Spridning av stallgödsel ska ske enligt årligen upprättad gödslingsplan. Gödselgivan ska bestämmas för respektive skifte med hänsyn till aktuell markkarta, jordart, mullhalt, lutning, jordens genomsläpplighet och benägenhet för översvämning, analys av gödselns innehåll, jordbruksmetoder samt grödans beräknade närsaltsbehov. Gödselgivorna får inte vara större än att närsalttillförseln kompenseras av grödornas beräknade upptag. Spridning av stallgödsel på hösten bör undvikas.

Vid spridning av stallgödsel ska hänsyn tas till rådande väderleksförhållanden. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare än 50 meter från fast bosättning utan innehavarens tillstånd. Spridning får inte ske på tjälad, översvämmad, snötäckt eller vattenmättad mark. Vid spridning på öppen jord ska materialet nedmyllas så snart som möjligt. Spridningsutrustning bör väljas så att bästa möjliga spridningsnoggrannhet uppnås.

Vid spridning på mark intill utfallsdiken och vattendrag ska en minst 5 meter bred skyddszon lämnas ogödslad. Om åkerns lutning överskrider 2 % ska en ytterligare 5 meter bred skyddszon lämnas fri från ytgödsling. För att inte vattenförorening ska uppstå ska minst en meter bred permanent bevuxen skyddsremsa lämnas utmed utfallsdiken och en minst tre meter bred skyddsremsa längs med vattendrag. Runt vattentäkter eller enskilda brunnar ska en minst 30 meter bred ogödslad skyddszon inklusive en obrukad skyddsremsa på minst tre meter lämnas. Spridning ska ske så att avrinning till yt- och grundvatten förhindras. Vid dränering och vid eventuell konstbevattning av gödslade marker ska detta ske så att avrinning av närsalter till vattenrecipient förhindras så effektivt som möjligt.

Vid ytgödsling inom vattenskyddsområden till dricksvattentäkter ska nedmyllning ske omedelbart om åkerområdet är närmare än 100 meter från strand.

24 § a punkten och 4 mom. miljöskyddslagen, 4 kap. 7-8 §§ och 5 kap. 11 § vattenlagen, 5-6 §§ och bilaga 3, 1 och 2 punkterna nitratbeslutet

7. Tillståndshavarens beteshagar ska placeras och underhållas med tillräcklig hänsyn till yt- och grundvattenskydd samt luktolägenhet. Antalet djur ska stå i proportion till betenas storlek, terräng och växtlighet. Betetrycket på nyttjade naturbetesmarker får inte vara så stort att skyddsvärd flora, fauna, biotop eller fornlämningar skadas. Djurens gångvägar mellan ladugård och betesmarker ska ha hård botten så de håller för djurens klövtramp. Från gångvägar ska gödsel avlägsnas vid behov. Gällande lagstiftning för beteskrav och utevistelse ska följas.

24 § e punkten miljöskyddslagen, 4 kap. 7-8 §§ vattenlagen

8. Döda djur ska omhändertags kontrollerat för att förhindra förorening av grund- och ytvatten samt olägenhet för människors hälsa. Döda djur i form av animaliska biprodukter som uppkommit i den egna verksamheten får bortskaffas genom nedgrävning. Nedgrävningen får inte medföra någon fara för människors eller djurs hälsa, inte ske på ett grundvattenområde, ett skyddsområde för vattentäkt, inte närmare än 250 meter från en brunn eller på ett område som inom kort efter nedgrävning ska plöjas eller grävas i. Biprodukterna måste grävas ned på minst en meters djup och täckas med jord direkt. Nedgrävning ska på förhand anmälas till nyttodjursveterinären vid ÅMHM. Döda djur som inte grävs ned ska så snabbt som möjligt föras till godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall.

24 § b punkten miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen

9. Kemikalier ska hanteras och användas så att eventuellt spill eller läckage inte kan nå avlopp, luft, mark eller vatten eller på annat sätt förorena miljön eller orsaka olägenhet utöver vad deras faktiska bruk

föranleder. Kemikalier som används inom verksamheten ska antecknas i skötseljournal enligt villkor 12.

All personal som kommer i kontakt med kemikalier ska känna till kemikaliernas huvudsakliga egenskaper och hur de ska hantera eventuella olyckor. Svenskspråkiga säkerhetsdatablad för de använda kemikalierna ska finnas lätt tillgängliga i lokalen. Utrustning för uppsamling av eventuellt spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen.

Vid anläggningen får endast sådana medel och kemikalier användas som är tillåtna enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (1990:32)

4-5 §§ och 24 § e punkten miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen

10. Bränsle ska lagras i ett lagringskärl, tank eller container, som ska vara typgodkänt och kärlet ska placeras på tät yta. Icke typgodkända tankar kan användas om lagringskärlet har en invallning eller motsvarande läckageskydd som minst rymmer en volym som motsvarar den mängd petroleumprodukter som förvaras i kärlet.

24 § e punkten miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § vattenlagen

11. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen om renhållning (1981:3) och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Allt avfall och farligt avfall ska separeras och hanteras med hänsyn till principen om bästa tillgängliga teknik samt förvaras i märkta och för ändamålet avsedda kärl. Avfallet ska återvinnas om det är tekniskt möjligt till en rimlig kostnad. Avfall och farligt avfall får endast lämnas till en av myndigheterna godkänd mottagare för ifrågavarande avfall.

Fodersäckar och ensilageplast får enligt Ålands landskapsregerings beslut (2003:35) inte eldas upp i verksamheten utan måste lämnas hos godkänd mottagare.

24 § b punkten miljöskyddslagen, 8a - 9 §§ och 13 § renhållningslagen

12. För kontroll av verksamhetens miljökonsekvenser ska en skötseljournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:
- antal djur och tidpunkt för kontroll av antalet djur
  - underhåll av för miljön kritiska konstruktioner, t.ex. gödselsystem och plansilon
  - gödselmängd, tidpunkt och skifte för gödselspridning
  - antal döda djur, tid och plats vid nedgrävning eller mottagare vid borttransport
  - kemikalier som används inom verksamheten

I det fall gödseln överläts ska i journalen antecknas datum, mängd, mottagare, fastighet där spridning ska ske samt mottagarens undertecknande om att denne förbinder sig att iaktta de krav vad avser gödselspridning som följer av detta beslut.

Journalen ska bevaras 5 år vid anläggningen och kunna uppvisas vid inspektion eller tillställas myndigheten.

Tillståndshavaren ska på begäran av ÅMHM uppge nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

26 § miljöskyddslagen, 4 § 3 mom. nitratbeslutet

13. Tillståndshavaren är skyldig att kontrollera, utreda och redovisa verksamhetens miljökonsekvenser vid avslutande av verksamhet. Meddelande om avveckling ska göras till ÅMHM, som kan besluta om sådana undersökningar, åtgärder och försiktighetsmått som krävs vid avveckling av verksamheten.

24 § d punkten miljöskyddslagen

Beslutsmotiveringar

ÅMHM konstaterar, efter att ha prövat förutsättningarna för tillstånd, att verksamheten med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren är förenlig med miljöskyddslagen och den lagstiftning som nämns i 10 § i samma lag. Vid avgörandet har myndigheten även beaktat förutsättningarna som gäller för verksamhetsutövaren enligt 7 § miljöskyddslagen. De villkor och föreskrifter som fastställts i beslutet har utformats så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig enligt 4 § miljöskyddslagen.

Haga Kungsgård Lantbruk Ab ansöker om miljötillstånd för utökning av befintlig djurhållande verksamhet samt revidering av tillståndsvillkor i enlighet med miljötillstånd ÅMH-Pn 34/12. Enligt gällande miljötillstånd ska ansökan om revidering av tillståndsvillkor inkomma till myndigheten i samband med uppförande av ungdjursladugården på fastighet 736-408-1-4 i Haga by, Saltvik eftersom varken plats eller ritning över ungdjursstallet inlämnades till ÅMHM i samband med tidigare prövning. I samband med uppförande av ungdjursladugården planerar man även att utöka djurbesättningen från 212 till 333 djurenheter omfattande 240 mjölkkor, 195 ungdjur över 8 månader samt 85 ungdjur under 8 månader. Sökande har arrenderat Haga Kungsgård av Ålands landskapsregering och arrendet omfattar ca 75 ha åker och ca 15 ha betesmarker. I arrendeavtalet finns en överenskommelse om att arrendetagaren ska bygga en ladugård för ca 160 mjölkkor. Enligt inkommet utlåtande från Ålands landskapsregering står inte utökningen av djurbesättningen i strid med arrendeavtalet.

ÅMHH konstaterar att djurhållning och betande djur i landskapet är en förutsättning för bevarandet av arter, biotoper och landskapsbilden. Emellertid medför hållande av djur även en risk för negativ miljöpåverkan. För att i enlighet med 17 § miljöskyddslagen uppfylla förutsättningar för tillstånd och i enlighet med 4 kap. 1 och 4 §§ samt 5 kap. 1-2 §§ i vattenlagen skydda vattenmiljön och enskilda och allmänna intressen åläggs tillståndshavaren enskilda villkor och föreskrifter i beslutet. Med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § vattenlagen ges nödvändiga villkor och föreskrifter om att hantera gödsel, kemikalier och avfall på ett miljömässigt godtagbart sätt, genomföra åtgärder och planera verksamheten och konstruktioner så att miljöförorening undviks samt att försämring av vattenkvalitet förebyggs. Därtill ska vissa uppgifter i verksamheten journalföras för tillsynen och kontrollen av att villkoren i tillståndet iakttas.

Haga Kungsgård ligger inom ett traditionellt jordbruksområde och fastigheten omgärdas främst av jordbruksmark. I närområdet finns ett antal boende varav den närmaste enligt ansökan är på ett avstånd av ca 500 meter från den planerade anläggningen. Verksamheten ska utformas och skötas med hänsyn till grannar samt till vattenkvaliteten i närliggande utfallsdiken såväl som skydd av grundvattnet. Då Ålands landskapsregering inte har utfärdat kvalitetsnormer i enlighet med 5 kap. 4 § får ny verksamhet komma till stånd i området endast om det visas att verksamheten inte riskerar att försämra syreförhållandena eller öka halterna av kväve respektive fosfor i vattenområdet i enlighet med vad som stadgas i 5 kap. 9 § vattenlagen.

ÅMHH konstaterar att det är oskäligt att kräva annan plats för den ansökta verksamheten i enlighet med 6 § miljöskyddslagen och 4 kap. 6 § vattenlagen eftersom den verksamhet som ansöks om till stor del bygger på att befintliga fastigheter och konstruktioner nyttjas. Med beaktande av verksamhet och plats ålägger dock ÅMHH tillståndshavaren med stöd av 4 kap. 7 § vattenlagen nödvändiga villkor för att skydda vattenkvaliteten. Myndigheten konstaterar att verksamheten inte förorsakar väsentlig olägenhet under förutsättning att villkoren följs och försiktighet i utförandet iakttas.

Företaget har egen brunn för anläggningens vattenbehov. Vattenförbrukningen beräknas till ca 9000 m³. Diskvattnet kommer att ledas till flytgödselbrunnen, medan sanitetsvattnet leds till befintlig sluten tank.

Lagring och utgödning av den stallgödsel som produceras i verksamheten kan medföra miljöförorening och försämring av vattenkvaliteten. En tillräckligt stor lagringskapacitet för gödset i enlighet med vad som stadgas i 4 § nitratbeslutet, täta konstruktioner samt regelbunden tillsyn och underhåll minskar risken för

miljöförorening. Sökanden uppger att lagringskapaciteten på gården för flytgödsel är ca 11600 m³. Gödseln kommer att lagras under svämtäcke och behållaren fylls underifrån. Under växtsäsong kan någon form av extramaterial tillföras för att stabilisera svämtäcket. Spridning av gödseln kommer enligt ansökan huvudsakligen att ske i växande gröda, både efter första och andra skörd. Från verksamheten beräknas mängden bli cirka 8940 m³ gödsel, inklusive den spillning som sprids eller blir kvar på betesmarken. Den totala lagringsvolymen överstiger därmed den teoretiska mängden gödsel som baserat på det antal djur som anges i ansökan och de volymriktvärden som anges i bilaga 2 till nitratbeslutet beräknas belasta gödselsystemet under 12 månader. Tillståndshavaren ansvarar för att tillräcklig lagringskapacitet för gödseln finns och att miljöförorening förhindras.

Enligt ansökan kommer en gödselplatta att behövas för fast gödsel från kalvarna. Dock har ingen ritning inkommit på gödselplattan. För att säkerställa att miljöförorening i enlighet med 4 § miljöskyddslagen undviks, ska tillståndshavaren inkomma till ÅMHM med en ritning över gödselplattan. Placeringen ska vara godkänd av markägaren.

Vatten från plansilon och hårdgjorda ytor ska uppsamlas, lagras och spridas med gödslet då det annars kan förorsaka försämring av vattenkvaliteten. Av samma anledning ska platsen där gödseln lastas konstrueras, och lastning ske, på sådant sätt att spill till vattenmiljön inte sker. Gödselbrunnar utan tättslutande tak ska omgärdas av lämpligt stängsel av säkerhetsskäl i enlighet med de normer för lagring av gödsel som det hänvisas till i bilaga 3 nitratbeslutet. Enligt ansökan kommer vatten från plansilon och hårdgjorda ytor att ledas till gödselbrunnen.

Omhändertagande av gödseln som uppstår i verksamheten kan, om den inte sker på ett för miljön lämpligt sätt, förorsaka miljöförorening och försämring av vattenkvaliteten. En förutsättning enligt 17 § miljöskyddslagen och 6 kap. 4 § vattenlagen för verksamhet i ansökt omfattning, är att möjlighet finns att på ett ur miljösynpunkt acceptabelt sätt kunna sprida eller på annat godtagbart sätt avsätta stallgödseln. Om inte tillräcklig spridningsareal disponeras av tillståndshavaren och alternativa sätt att omhänderta den gödsel som produceras saknas så måste djurhållningen begränsas i proportion till gödselproduktionen. Sökanden uppger att den tillgängliga spridningsarealen inklusive arrende är cirka 173,32 hektar och att man för tillfället har spridningsavtal med jordbrukare på en sammanlagd spridningsareal om 64,76 hektar. Bolaget har dock enligt ansökan tillgång till ytterligare spridningsareal som ännu inte tecknats avtal för. Överlåtelse av gödsel till någon som drar nytta av den kan tillåtas genom undantag enligt 4 § i nitratbeslutet. I villkor i detta beslut beviljas sådant undantag att gödsel får överlåtas till annan jordbrukare om denna accepterar att lagra eller använda gödseln direkt

med samma miljöhänsyn som krävs för hantering av gödsel enligt detta tillstånd.

Gödselspridning kan förorsaka miljöförorening och försämring av vattenmiljön vid olämpliga väderleksförhållanden. Tiden för spridning ska därav så långt som möjligt anpassas till sådana väderleks-, vind- och övriga förhållanden som medför minsta möjliga negativa inverkan på människor och miljö för att följa det som stadgas i 4 § miljöskyddslagen, 4 kap. 1, 4 och 7 §§ samt 5 kap. 1-2 §§ vattenlagen samt i enlighet med 5 § och bilaga 3 nitratbeslutet om gödselspridning. Med tanke på lukt-spridning är det av stor vikt att vid varje gödselspridningstillfälle även beakta vindriktningen i förhållande till närliggande bostäder.

Tillståndshavaren åläggs att mylla eller bruka ner gödseln snarast möjligt efter spridning då det leder till avsevärt minskade ammoniakförluster jämfört med att låta gödseln ligga kvar på markytan efter spridning. Spridningsteknik som minskar ammoniakförlusterna och luktolägenhet ska användas i enlighet med miljöskyddslagens 4 § 2 mom. om krav på bästa tillgängliga teknik. För att skydda vattenmiljön ska bevuxna skyddsremsor hållas kring vattentäkter, övriga vattendrag, enskilda brunnar och diken.

Tillståndshavaren ska se till att betesarealen är tillräckligt stor i förhållande till antalet djur så att belastningen på betet inte blir så stor att risk för urlakning av närsalter uppstår. Tillståndshavaren åläggs därför att tillse att antalet djur står i proportion till betenas storlek, terräng och växtlighet. Enligt ansökan finns 73 hektar naturbetesmarker som huvudsakligen används för ungdjur och sinkor från maj till september. Mjölkorna går på bete i anslutning till ladugården och den angränsande åkern mellan mjölkningarna på dagtid under sommarmånaderna. Betets storlek uppgår till ca 12 ha. Under vintern hålls alla djur inomhus. Gällande lagstiftning för beteskrav och utevistelse ska följas.

Då mjölkning och utfodring sker inomhus på tät botten där gödsel och avrinning uppsamlas samt att kontrollerad spridning av gödsel utförs riskerar den utökade verksamheten inte leda till ökad halt av närsalter eller försämrade syreförhållanden i vattenområdet i enlighet med bestämmelser i 5 kap. 9 § vattenlagen. Enligt ansökan planerar man hårdgjorda ytor mellan plansilos och ladugårdsbyggnaden samt en yta utanför mjölkningsstallet. Från dessa ytor kommer ytvattnet att samlas upp. Enligt ansökan kan även en större yta i anslutning till betet förstärkas med betesnät ifall behov uppstår.

För att tillse att kraven i 4 § miljöskyddslagen och 4 kap. 4 § i vattenlagen åläggs sökanden att hålla ett sådant betestryck att inte naturskönheten, kulturvärden och fornlämningar skadas.

Att helt undvika viss luktspridning från djurhållning och gödselspridning är inte möjligt. Anläggningen uppförs dock i en traditionell jordbruksbygd på en plats där djurhållning kan anses vara en sedvanlig verksamhet. ÅMHM anser inte att den luktspridning som förorsakas, med beaktande av ovanstående villkor, kan utgöra sådan negativ miljöpåverkan som avses i 24 § e punkten i miljöskyddslagen. Med beaktande av 4 § miljöskyddslagen inverkar villkoren dock inte så menligt på verksamheten att denna miljöhänsyn blir oskälig. Utöver de villkor som omnämnts i motiveringen ovan anser ÅMHM att det i enlighet med 4, 24 §§ miljöskyddslagen och 4 kap. 4 § vattenlagen är skäligt att för att minska ammoniakavgång och luktspridning förse flytgödselbassängerna med stabilt svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna och att den nya bassängen fylls på underifrån. Vidare ska stallar, hagar, gödselplatta och gårdsplan hållas så rena som möjligt för att undvika luktspridning och annan olägenhet för människor och miljön.

Döda djur ska omhändertas kontrollerat för att förhindra förorening av mark samt av grund- och ytvatten i enlighet med 5 § miljöskyddslagen och 4 kap. 4 och 7 §§ vattenlagen. Bortförskaffande av döda djur ska följa gällande bestämmelser och anmälas till nyttodjursveterinären på ÅMHM alternativt så snabbt som möjligt föras till en av Ålands landskapsregering godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Enligt Jord- och skogsbruksministeriets förordning (FFS 1374/2004) om nedgrävning av vissa animaliska biprodukter och döda sällskapsdjur får döda djur i den egna verksamheten på Åland grävas ner, dock med beaktande av ovannämnda villkor. Verksamhetsutövaren ska enligt 4 § miljöskyddslagen vidta sådana åtgärder som rimligen kan krävas för att negativ miljöpåverkan undviks, undanröjs eller begränsas samt enligt 4 kap. 7 § vattenlagen iaktta de försiktighetsmått som skäligen kan fodras för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvalitet. Vid fel hantering av döda djur kan sanitära olägenheter uppstå och detta ska verksamhetsutövaren kontrollera och förhindra.

För att i enlighet med 5 § miljöskyddslagen förebygga förorening av mark ska tillståndshavaren följa ovan givna villkor vad avser kemikalier, bränsleförvaring och avfall.

ÅMHM finner efter att ha granskat tillståndsansökan och inkomna utlåtanden att ändamålet med verksamheten kan nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan, utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. Då tillståndshavaren beaktar villkoren som givits i tillståndet överstiger nyttan av att verksamheten bedrivs klart den skada eller olägenhet som kan följa av

djurhållande verksamhet med minst 150 djurenheter djurenheter på fastighet 736-408-1-4 i Haga, Saltvik.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med 14 § i avgiftstaxa 2014 för ÅMHM, fastställd av Ålands landskapsregering genom ÅFS 2014:11.

Djurhållande verksamhet med minst 150 djurenheter (7,5 - 12,5 dagsverk)	€	3260,00
Reducerad avgift – 50 %	€	-1630,00
Totalt	€	1630,00

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besväransvisning

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ordförande Ulrika Sandell
Prövningsnämnden

Föredragande Mats Westman
Miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ärendet har inletts vid ÅMHM 08.01.2014.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 28 april – 26 maj 2014 på ÅMHM: s anslagstavla. Sakägare delgavs ärendet per post. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Inga yttranden har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHM har begärt och erhållit utlåtande från Ålands landskapsregering.

Bemötande

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHM:s anslagstavla och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHM:s hemsida, www.amhm.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.